

sfařšovanosti mléka nevypozorovali nebo že si toho nebyli vědomi, neboť tím, že dle § 12 citovaného zákona podléhá trestní sankci každý, kdo sfařšovanou potravinu na prodej má — ač-li okolnost ta kupujícímu nebyla zjevna — uložena jest prodavači povinnost, aby si o neporušenosti potraviny opatřil jistotu a, pokud toho nečiní, dopouřší se právě nedbalosti. Z uvedeného plyne důsledek, že prodavač potraviny má povinnost o neporušenosti její se předsvědčiti. Pravidelně stačívá k takovému posouzení odborný výcvik prodavačův, jenž již z pouhého vnějšího vřhledu nebo chuti zboží neporušenou jeho jakost bezpečně rozpoznává. Pokud však jednoduché takové prostředky pozorovací nepostačují, nezbyvá prodavači, než aby užil prostředků složitějších, zejména posudku znaleckého nebo se zabezpečil jinak, na příklad prodejem mléka v plombovaných láhvích, zboží v originálních obalech a pod. Oporou pro sprosřující rozsudek nemohl nalézacímu soudu býti udánlivý neurčitý posudek výzkumného úřadu, neboť v takových případech jest si počínati dle § 126 tr. ř., aby neurčitost nebo pochybnosti byly odstraněny. Uvádějí-li konečně důvody rozsudků, že dle zkušenosti soudcovy mléko již od venkovských producentů do mlékáren přichází poruřšené, zkušenost taková nejméně zavdávala příčinu k osvobožujícím rozsudkům, jeřto poukazuje naopak na zavinení prodavačů ve smyslu § 11 odstavec čtvrtý citovaného zákona, při nejmenřím svedčí o nedbalosti, se kterou do svých závodů přejímali ku dalšímu prodeji mléko, o jehož neporušenosti nejen že nijakých záruk neměli, ale jehož poruřšenost dala se i předpokládati.

Čís. 1006.

Předmětem zpronevěry mohou býti i věci, svěřené ku provedení nedovoleného jednání.

Tím, že podal obřalobu pro určitý čin trestný, nevzdal se jeřtě obřalobce stíhacího práva pro jiné trestné činy, jeř by mohly přijíti v úvahu, třebas si stíhání zvlářtě nevyhradil.

Zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., o maření exekuce.

Exekuce hrozí již tehdy, je-li nebezpečí, že bude zavedena. Pokud jest tomu tak při přestupcích důchodkových.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1922, Kr I 1121/21.)

Nejvyšřší soud jako soud zruřovací vyhověl po úřtním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 13. září 1921, jímž byl obřalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprosřten z obřaloby pro zločin zpronevěry dle §§ 183 a 184 tr. zák. a pro přečin maření exekuce dle § 1 zákona ze dne 25. května 1883 č. 78 ř. zák., zruřil napadený rozsudek, pokud jím byl obřalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprosřten z obřaloby pro zločin zpronevěry dle § 183 tr. zák. ohledně lihovin, jeř dle obhajoby obřalovaného skutečně do Německa byly vyvezeny, a obřaloby pro přečin dle § 1 zákona o maření exekuce, a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zruření znovu projednal a rozhodl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl

v d ů v o d e c h :

Nalézací soud zjišťuje po skutkové stránce: 1. že obžalovaný koupil na podzim roku 1919 z příkazu firmy H. od firmy S. v Karlových Varech 20 hl koňaku a rumu a že je měl dáti dopraviti podloudným způsobem do Německa; 2. že obžalovaný dal část těchto lihovin (8 sudů) skutečně dopravovati podloudně přes hranici, že osoby, lihoviny dopravující, byly pohraniční stráží přistiženy a daly se na útěk, zanechavše dopravované lihoviny na místě; 3. že zbytek lihovin byl v tuzemsku finančním úřadem zabaven, ale později obžalovanému k jeho žádosti vrácen, načež obžalovaný prodal tyto lihoviny v dorozumění se zástupcem firmy H. Dle obsahu rozhodovacích důvodů není pochybnosti, že nalézací soud pokládá 20 hl lihovin k čís. 1 zmíněných za věc, jmenovanou firmou obžalovanému svěřenou; netřeba proto zabývat se výtkou zmateční stížnosti, že nalézací soud nezjistil skutečností, tuto skutkovou známku trestného činu opodstatňujících. Rozsudku první stolice, kterým na základě těchto zjištění obžalovaný byl sprostěn z obžaloby pro zločin zpronevěry, odporuje zmateční stížnost veřejného žalobce v tomto směru jen potud, pokud tento sprostující výrok vztahuje se na část lihovin, v čís. 2 zmíněnou. Nalézací soud odůvodňuje sprostující výrok — co do v e š k e r ý c h lihovin, o něž jde — po stránce právní úvahami, že smlouva mezi firmou H. a obžalovaným, směřující ku bezprávné dopravě koňaku a rumu do ciziny, byla zřejmě nedovolená, že to, co někdo dal vědomě k vymození nedovoleného jednání, nelze požadovati zpět (§ 1174 obč. zák.) a že obžalovaný nebyl povinen, ba nebyl ani oprávněn, vydati lihoviny firmě H., to tím méně, že byl z nich práv státní pokladně. Budiž ponecháno stranou, že nalézací soud neodůvodňuje výroku o vědomí zástupců této firmy o nedovolenosti vývozu lihovin. Neboť i jinak řídí se nalézací soud — jak stížnost právem vytýká z důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř., — při zmíněných úvahách nesprávným výkladem zákona. Nedovolené smlouvy jsou dle § 879 obč. zák. neplatnými a nevznikají z nich ani práva ani závazky; co na základě jejich bylo dáno, může z pravidla býti požadováno zpět, ježto z neplatné, tedy právně neexistující smlouvy nemá míti žádná strana ani užitku, ani škody. Výjimku činí ustanovení § 1174 obč. zák., že nemůže býti zpět požadováno to, co dáno bylo vědomě ke způsobení nějakého činu nedovoleného, t. j. — jak plyne nejen ze slovního znění § 1174 obč. zák. («d a l - l i někdo něco vědomě, aby z p ů s o b i l něco nedovoleného»), ale i ze zařazení jeho do 26. hlavy II. dílu občanského zákoníka o smlouvě námezdní — nemůže býti zpět požadována odměna, která byla dána a přijata za výkon a provedení činu nedovoleného. Smlouva mezi firmou H. a obžalovaným směřovala k činu, dle zákona ze dne 18. března 1920, čís. 188 sb. z. a n. nedovolenému. Než 20 hl lihovin, o které jde, nebylo odměnou obžalovaného za výkon a provedení podloudného vývozu, nýbrž přemětem slibovaného jednání protizákonného. Ustanovení § 1174 obč. zák. nesprostilo tedy obžalovaného povinností, vydati lihoviny osobě, která mu je svěřila. Že lihoviny v případě přistižení propadnou státu, neoprávnilo obžalovaného, aby toto zboží ve svůj prospěch zadržel a sobě přivlastnil na úkor vlastníků jeho, po případě státu. Není tu právního důvodu pro to, aby lihoviny přešly do majetku obžalovaného; zadržení a osvojení si jejich bylo bezprávné tím více, že ustanovení § 4 tr. zák.

chrání proti trestným činům jiných osob i zločince. Jen mimochodem budiž ještě podotčeno, že protipohledávky obžalovaného vůči firmě H. mohly by přijít v úvahu teprve tehdy, kdyby a pokud by byly prokázány; pouhé tvrzení jich obžalovaným nestačí. Dlužno sice — i se správného hlediska právního, nyní vytčeného — přisvědčiti nalézacímu soudu, dovozuje-li, že — pakliže udání obžalovaného odpovídá pravdě — nelze mluvit o tom, že obžalovaný zpronevěřil onu část (8 sudů) lihovin, o které udal, že ji — vyhovuje tím částečně příkazu firmy — dal podlouně dopravovat přes hranici, a že při této dopravě lihoviny byly zabaveny finančním úřadem. Tento předpoklad je zjištěn výrokem shora k čís. 2 uvedeným. Než nalézací soud dospěl k tomuto výroku způsobem vadným, jak právem stížnost vytýká, dovolávajíc se zmatečných důvodů čís. 4 a čís. 5 § 281 tr. ř.

Co do přečinnu dle § 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., na který obžaloba byla při hlavním přelíčení rozšířena — zjišťuje nalézací soud, že obžalovaný uplatnil ve svém podání — kterým dne 25. listopadu 1919 žádal na finančním ředitelství v Chebu, by uvolnilo mu lihoviny shora k čís. 3 zmíněné — že dostal tyto lihoviny jako zboží komisionářské od firmy S. za účelem dalšího rozdělení zákazníkům této firmy a že obžalovaný osvědčil svá udání různými listinami, které žádosti přiložil. Nalézací soud sprostňuje obžalovaného obžaloby z důvodů: a) že veřejný žalobce nevyhradil si — jak dle druhého odstavce § 57 tr. ř. je zapotřebí — při podání obžaloby stíhání obžalovaného pro zmíněný děj skutkový, ačkoliv mu byl v celku znám již za přípravného řízení, b) že v době činu rozsudek důchodkového soudu vyneseno ještě nebyl, ba že ani trestní řízení u důchodkového soudu ještě nebylo zavedeno, c) že co do přestupku § 3 zmíněného zákona doba promlčení dle § 532 tr. zák. dávno uplynula, než bylo zavedeno trestní řízení. Než nalézací soud je — jak stížnost právem vytýká z důvodu čís. 9 lit. b) a c), správně jen lit. b) § 281 tr. ř. — na omylu, má-li za to, že podání obžaloby pro určitý delikt v trestním řízení, ve kterém po případě přicházejí v úvahu ještě jiné trestné činy obviněného, není než vyloučením, které ukládá obžalobci, aby prohlásil, zda sobě vyhrazuje stíhání téhož obviněného pro jiné trestné činy, než které v obžalobě dávají se obviněnému za vinu. Povinnost obžalobce ku prohlášení nastává naopak — jak jasně podává se z úvodních slov druhého odstavce § 57 tr. ř. »v takovém případě« — jen za předpokladů, v prvním odstavci § 57 vytčených, totiž nařídil-li soud, dle § 56 tr. ř. příslušný, aby některá se setkavších se věcí trestních se vyloučila za společného řízení a řízení o ní konalo se samo o sobě. Takového soudního vyloučení (usnesení), jehož zároveň s určením lhůty ku prohlášení obžalobcovu mohl se domáhati, avšak v této věci se nedomáhal též obviněný návrhem dle prvního odstavce a žádostí dle třetího odstavce § 57 tr. ř. — tu není; nebyl proto obžalobce povinen, aby se prohlásil o trestném činu, jež proto platně nyní stíhá jako přečinn § 1 zmíněného zákona. Nalézací soud je na omylu, má-li za to, že obžalovanému bylo by se — pakliže se nepožaduje prohlášení obžalobcovu již při podání obžaloby — obávati nejen ještě při hlavním přelíčení, nýbrž i po vyhlášení rozsudku do konečna, že obžaloba bude rozšířena, pokud se týče zavedeno stíhání pro trestné skutky, obžalobci již dříve známé, ale do obžaloby nepojaté; důsledkům těmto může obžalovaný ujít buď návrhem a žádostí, již zmíně-

nými, nebo tím, že — nestalo-li se to jinak — sám přivede při hlavním přelíčení skutek, obžalobou pominutý na přetřes, a tím dle § 263 tr. ř. donutí obžalobce, aby pod uvarováním se ztráty práva, skutek stíhati, zachoval se, jak v § 263 tr. ř. stanoveno. Ustanovení § 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., předpokládá sice výslovně exekuci alespoň hrozící, než nestanoví doby, od níž je mítí za to, že exekuce hrozí. Dle smyslu a účelu tohoto zákona hrozí tudíž — jak stížnost právem dovozuje z důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. — exekuce již tehdy, je-li tu nebezpečí, že exekuce se zavede a je-li si dlužník tohoto nebezpečí vědom. Je proto bezvýznamno, že rozsudek důchodkového soudu v době, o kterou jde, proti obžalovanému vynesen ještě nebyl. Ač pak není ani zapotřebí, aby exekuce v době trestného činu byla již v běhu, budiž podotčeno toto: Trestní zákon o přestupcích důchodkových upravuje v II. dílu právní řízení; druhá hlava toho dílu, jednající o vypátrání důchodkových přestupků a o počátku řízení, ukládá v § 535 úředníkům a zaměstnancům, kteří pozastaví osobu nebo věc pro pŕtahy důchodkového přestupku, aby zařídili, čeho, třeba ku zabezpečení vyšetřování; dle ustanovení § 552 jest úřadům a zaměstnancům, povolaným ku vypátrání důchodkových přestupků, uplatnění ručení předmětů a prostředků přestupku za tresty majetkové úředním zadržením a zabavením jich. Tím, že — jak plyne ze spisů finančního ředitelství v Chebu — 10 sudů s 975·8 litry koňaku a 325·3 litry rumu, obžalovaným u hostinského uložených, bylo finanční stráží zabaveno a celnímu úřadu do prozatimního uschování odevzdáno, bylo ve smyslu zmíněných předpisů důchodkové řízení trestní již zavedeno a exekuce proti obžalovanému v běhu. Dovozuje-li nalézací soud z předpokladů, právně z části bezvýznamných, z části nesprávných, že obžalovaný nevěděl, že a kolik jest mu platiti v určitý čas, je zřejmé, že i tento závěr nalézacího soudu je právně pochybený. Výroku o přestupku § 3 zákona o maření exekuce konečně vytýká stížnost právem dle čís. 9 lit. b) § 281 tr. ř., že nalézací soud nesprávně použil zákona, totiž ustanovení § 531 tr. zák. tím, že vylučuje trestnost tohoto přestupku pro pouhé uplynutí doby promlčecí, nedbaje ostatních podmínek promlčení, a nezjišťuje zejména, nemá-li obžalovaný již žádného užitku z jednání trestného v rukou, a učinil-li náhradu.

Čís. 1007.

Zásada § 293, odstavec třetí, tr. ř. (*reformatio in peius*) neplatí, byl-li teprve v odvolacím přestupkovém řízení k odvolání veřejného obžalobce a obžalovaného do rozsudku, odsuzujícího pro přestupek, dán podnět, by zahájeno bylo řízení pro přečin.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1922, Kr I 1137/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 3. září 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle § 7 odstavec třetí zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl — z jiných důvodů. Co do uplatněného zmatku čís. 11 § 281 tr. ř. uvedl